

El final de la copa més llarga

Aquest cap d'any, amb els euros com a excusa per apujar l'entrada a les sales, ha demostrat que la nit és un gran negoci. Malgrat que el preu habitual per local voltava els 31 euros, el jovent ha omplert les discoteques fins ben entrat el dia 1. Sobretot a València, on la nova llei d'espectacles eliminarà el privilegi autonòmic dels horaris especials per a 'after-hours'.

Space és una discoteca d'Eivissa que s'ha convertit en l'*after-hours* –local matinal– més conegut del planeta. George Michael, Maradona, Puff Daddy i gairebé tots els famosos devots de l'hedonisme salvatge han trepitjat la seua pista. A banda, és clar, dels milers i milers de turistes que acudeixen a l'illa només per ballar en aquesta sala, que obre a les vuit del matí i tanca quan tanca (fins a 22 hores sense interrupció). A Praga, Londres, Xangai o Nova York es venen paquets de viatges *ad hoc* per a la festa d'obertura estival del Space, o per a la de cap d'any. Pot agradar o no, però hi havia una demanda social de fora-d'hores, i Space és, probablement, la resposta més adient a les circumstàncies. Abans de Space, hi havia *after-hours* eivissencs totalment fora de control, encara més radicals. Space és la resposta que es mereix l'economia de mercat, la societat neoliberal. Una resposta cara, que cobra fins a 42 euros en la porta, i que està emparada per la llei. I tan emparada: Space està arrendat, però l'empresa propietària del local és Pidesa, que pertany a Abel Matutes, antic ministre d'Afers Estrangers del PP.

Però Space no va nàixer per generació espontània, sinó que, com a concepte, i segons ha reconegut el seu director, Pepe Roselló, es va basar en un model que ja existia a València. És a dir, en el fenomen dels *after-hours* legals i multitudinaris, perfectament equipats i amb una plantilla nombrosa. La Generalitat Valenciana va aprobar l'any 1993 un decret sobre la concessió d'horaris especials, un decret pioner al nostre país. En la pràctica, aquest reglament ha facilitat que les discoteques que vulguen anar

més enllà de l'hora de tancament oficial –les sis del matí– se situen fora del centre urbà. Avui, l'esborrany d'un projecte de llei autonòmic d'espectacles impulsat per la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques del PP valencià suprimeix els horaris especials. L'experiència d'altres ciutats indica que, amb retalls com aquest, no se soluciona una qüestió bàsica: que la gent jove vol tenir l'opció d'allargar la festa tot el temps que li done la gana.

Legals o il·legals? L'objectiu del decret socialista valencià del 1993 era ordenar les opcions festives fora-d'hores, a partir que aquest fenomen existia. Donar-li un cos jurídic que l'integrara en el sistema a partir d'una sèrie de condicions. Les condicions exigien la llunyania d'aquest tipus de sales als nuclis veïnals, a banda de tota una sèrie d'ordenances de seguretat. En aquest cas, sembla que encara s'entenia que la política no pot funcionar per damunt de la realitat, i la voluntat era aconseguir que els *afters* oferiren les mateixes garanties que qualsevol sala nocturna i reglada. Hi ha moltes ciutats que no tenen aquesta opció, sinó una altra: la dels locals matinals il·legals, la majoria caus sense rètol als quals s'accedeix pitjant un timbre per trobar-hi dins allò més florit de la prostitució i dels traficants de coca.

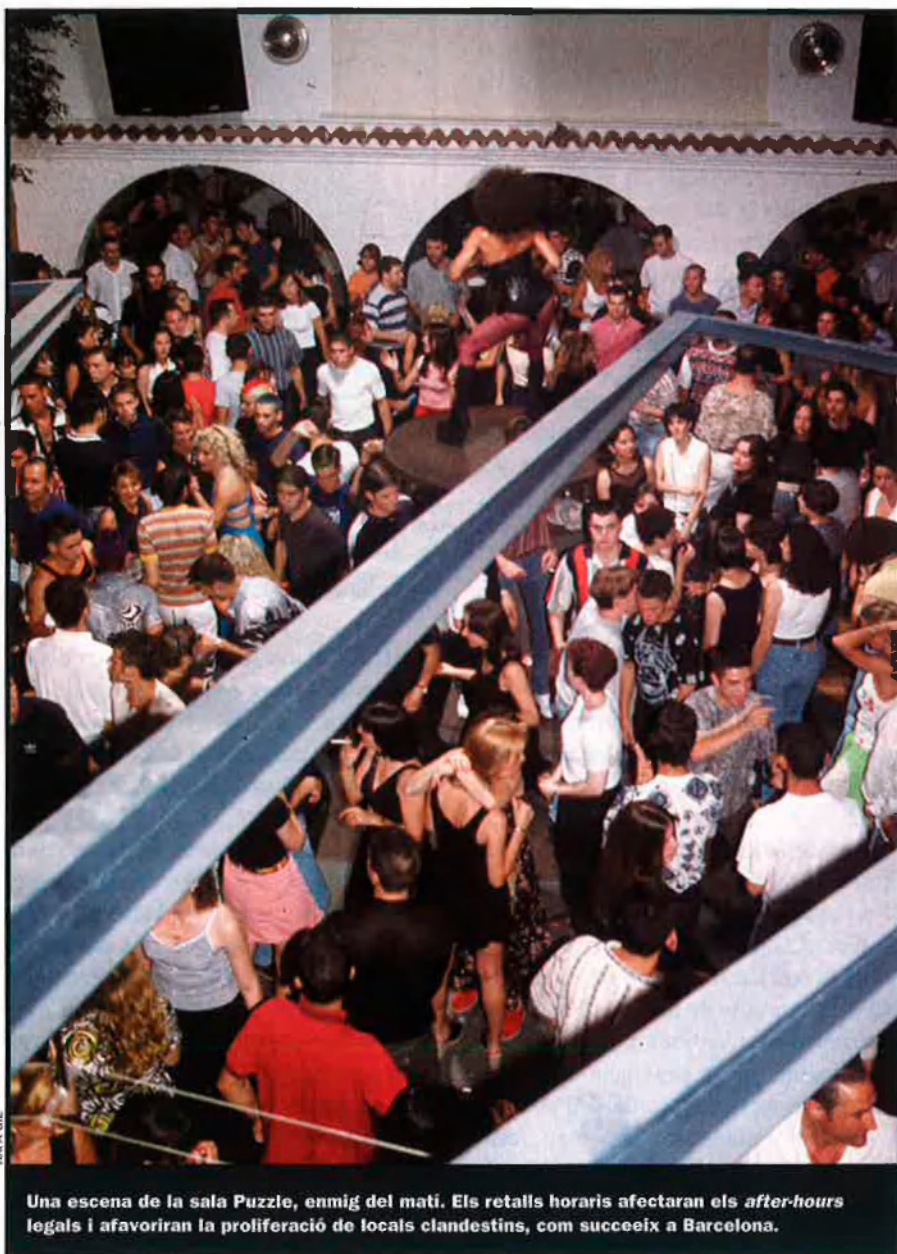
Òbviament, resulta estúpid pensar que a qualsevol local matinal legal no es pugui consumir droga amb vehemència, però sí que és cert que les sales reglamentades ofereixen unes condicions de control absolutament impensables en els *after-hours* il·legals, on, en molts casos, s'arriba a vendre la droga en la pròpia barra, i es reuneix públic de la nit més

perillosa. A València, la policia ha tancat més d'un local d'aquest estil per tràfic d'armes i perquè s'hi han comès homicidis, cosa que també ha succeït a Barcelona.

El decret referit va ser pioner, i no ho va ser per casualitat, ja que, durant temps, les opcions fora-d'hores s'havien acceptat amb més naturalitat a València que a qualsevol altre lloc d'Europa. Durant els anys 80, a certa distància de la ciutat, s'havien establert tot un seguit de discoteques avantguardistes molt relacionades amb els darrers experiments musicals que es donaven a Londres. En aquells temps, la ciutat de València resultava un lloc bastant mancat d'electricitat. L'espai de la modernitat popular l'ocuparen definitivament sales com Barraca i Chocolate, totes dues a Sueca (Ribera Baixa). Un trajecte de mitja hora en cotxe unia la ciutat amb els locals. L'èxit d'aquesta proposta va provocar que, a determinades hores, València es quedara buida de joves, i els vehicles de milers de noctàmbuls feren processó cap a les sales esmentades... i cap a moltes altres, que proliferaren i acabaren esguintant la geografia del País Valencià.

Totes tenien en comú la condició d'estar situades fora del centre urbà, i de no causar trastorns veïnals reals. Aquesta romeria, aquesta forma de sortir de festa, es va fer tan pròpia de València que el terme "sortir de festa" va acabar sent només utilitzat per referir-se a aquest tipus de festa. Una festa d'horaris extrallargs, en discoteques de grans dimensions, animada per música espasmòdica i pels estimulants, i per una síndrome de Peter Pan. Una síndrome que feia creure als qui hi acudien a les sales, que vivien en un món a banda. Un món que els mantenia en un núvol perpetu.

És negoci, és restricció. Però la broma havia d'acabar-se. Quan? Precisament, quan el tema es va tornar seriós. Quan "la festa" es va convertir en un negoci en la primera meitat dels 90. Aleshores, el fenomen es va popularitzar, i això va coincidir amb un empobriment de la música d'aquestes sales. Començaren a programar un *bakalao* infantiloide que encaixa molt bé amb les col·locades evanescents que provocaven

Una escena de la sala Puzzle, enmig del matí. Els retalls horaris afectaran els *after-hours* legals i afavoriran la proliferació de locals clandestins, com succeeix a Barcelona.

els èxtasis d'aquells temps. Tot fa que les sales deixaren de ser modernes per convertir-se en una mena de revetlla postnuclear molt barroera, i fins a 50.000 joves podien estar en una o altra discoteca un diumenge a les tres de la tarda. Les sales pujaren el preu de l'entrada fins a 1.500 pessetes. Com que obrien tantes hores, hi havia discoteca per la qual, en diversos torns, podien acudir fins a 15.000 persones. Els guanys eren enormes, tothom va imitar el model i València es va convertir en l'imperi del *bakalao*.

Ara bé, al mateix temps, es va donar un considerable enduriment de les lleis

contra els *after-hours* al Principat, mesura que provocaria una migració de dissabte de matinada cap a les sales d'horari especial del País Valencià. El flux migratori es va estendre a tot l'estat, i altres ciutats intenten copiar el model de "festa valenciana". Però els surt malament, especialment a Madrid, on s'impregna d'excessos, violència i accidents de trànsit. Els mitjans de comunicació explotaren el fenomen, que s'associa del tot amb l'escàndol. La policia de trànsit controlaria molt seriosament els accessos per carretera a les sales valencianes, empentada per l'administració. I és que el negoci s'havia convertit

en una "mala imatge" per a la ciutat, segons paraules d'un càrrec de la Conselleria d'Administracions Públiques de l'època.

Roberto Ramírez, que en els 90 era responsable provincial de trànsit, insistia, en contra d'allò que deia la premsa, a aclarir que "no existia una ruta del bakalao plena de discoteques des de Madrid a València". Però el desgavell ja era massa gran per aturar-se, i els problemes caurien sobre les sales des de tots els fronts. N'hi hagué moltes que tancaren. Molta de la seua clientela va deixar de sortir fins al final. Però molts més es van refugiar en els *after-hours* clandestins urbans, que, amb els problemes de les alternatives legals, proliferaren. Sobreviuen les discos millor preparades econòmicament, com ara Puzzle o The Face, que encara avui tanquen a les 12 del matí del diumenge.

La pressió va cedir a mesura que els periodistes anaven avorrint-se del tema i minvava la pressió social. Però per al 2002, la Generalitat Valenciana prepara la remodelació d'una reglamentació heretada. I vol remodelar-la, per adequar-la a l'esperit reaccionari del PP i als interessos d'aquells empresaris amb què simpatitzen. Entre ells, els de l'Associació d'Empresaris de Sales de Festa, Ball i Discoteques (Aediba), que inclou 125 establiments de la província de València. Els interessos seculars d'Aediba, expressats moltes vegades per Jesús Saiz, responsable de la sala Suso's —a la qual acudeixen els convidats del programa *Tómbola* després de passar per Canal 9—, és posar fi a "la competència

Una imatge de la discoteca valenciana The Face, que es veurà afectada pel retall d'horaris.

deslleial". Amb les sales que, per ubicació, poden tancar a les 12 del matí (Susos tanca a les 8). No obstant això, l'esborrany de projecte de llei preveu les 7.30 hores del matí com a hora màxima de tancament.

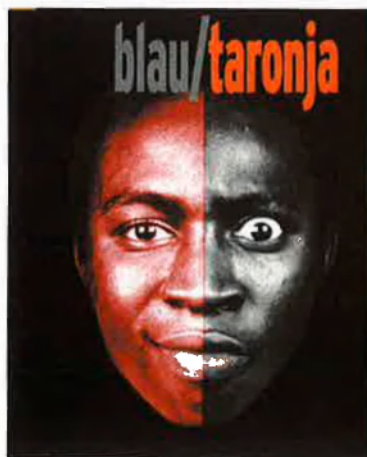
A l'acord s'han sumat diverses associacions de veïns i l'Associació Empresarial de Discoteques de València (AD), que inclou les sales que fins ara tenien horari especial. I s'hi han sumat, malgrat que la seua proposta era tancar a les 7 per a les sales urbanes, i a les 10 del matí per als *after-hours* fora de la ciutat.

Han acceptat la proposta administrativa, a canvi que el conseller de Justícia, Carlos González Cepeda, revise la situació d'aquests locals, que formen part d'un sector, el de l'oci nocturn, que al País Valencià dona faena a 10.000 per-

sones. El conseller ha dit que aquestes sales hauran de reconduir la seua activitat. Un informe d'AD sobre l'estat de l'oci al País Valencià l'any 2001 indica que el 10% dels joves que ixen de festa el cap de setmana ho fan entre les 7 i les 10 del matí.

Les conseqüències d'ignorar aquesta demanda són fàcilment constatables observant què succeeix a Barcelona, on no hi ha horaris especials: els locals que incompleixen els horaris poden rebre prop de 4.000 denúncies en un any. I cada vegada n'hi ha més, d'aquests locals, i quan els tanquen, canvien de nom. A més a més, han proliferat les *raves* o festes techno clandestines d'horari infinit. Perquè feta la llei, feta la trampa.

Joan M. Oleaque

blau/taronja

Promoció per als lectors
d'El Temps

ESPAI MOMA

BLAU/TARONJA de Joe Penhall • Del 9 al 20 de gener

Dirigida per Jesús Díez, amb Ivan campillo, Josep Costa i Babou Cham
Producció: ESCENA ALTERNATIVA (Catalunya)

25% de descompte per als lectors d'EL TEMPS presentant aquesta butlleta.
C/ Platero Suárez, 11 baix, València • Telèfon 963 665 085